

Programska oprema (eng. software)

Da bi računalo radilo, osim strojnog dijela, mora imati i programski dio opreme. Za razliku od strojnih dijelova, programska oprema nije fizički dio računala, već nastaje procesom programiranja. Programiranjem nastaju **programi** pomoću kojih ćemo obavljati različite zadatke na računalu (npr. pisanje teksta, obrada slike, gledanje filmova...). Programska se oprema dijeli na dvije velike skupine:

1. Sistemska programska oprema (eng. *System software*)
2. Korisnička programska oprema (eng. *Application software*)

1. Sistemska programska oprema

U sistemske softver spadaju oni programi koji ne služe direktno korisniku za obavljanje nekog konkretnog zadatka, nego služe za smisleni i sigurni rad samog računala. U ovu grupu softvera između ostalog, spada:

- a) **Operacijski sustav** – skupina programa i procedura koji upravljaju cjelokupnim radom računala te ostvaruju vezu između strojnog dijela računala i korisničkih programa. Neki od najpoznatijih su:

- niz Microsoftovih operacijskih sustava Windows (XP, Vista, 7, 8 u najavi, ...)
- Mac OS za Appleova računala (klasični Mac OS, Mac OS X)
- različite distribucije besplatnog operacijskog sustava Linux (Fedora, Ubuntu, Debian,...)
- Unix koji se često koristi za servere
- Operacijski sustavi za mobilne telefone : Android (Google), BlackBerry OS (RIM), iOS (Apple), Windows Phone (Microsoft),...

b) **Pogonski programi (eng. driveri)** – skupina programa koja omogućuje rad pojedine komponente ugrađene ili povezane s računalom (pr. pisač, miš, zvučna kartica...). Driver omogućuje razmjenu podataka između računala i neke komponente.

c) **Pomoćni i uslužni programi (eng. Tools and Utility programs)** u koji spadaju antivirusni programi, programi za čišćenje diska, programi za kompresiju datoteka, čistači registra, ...

2. Korisnička programska oprema

Ovu skupinu programa još nazivamo i primjenski ili aplikativni softver, a u nju spadaju oni programi koji pomažu korisniku u obavljanju nekog određenog zadatka. Ovisno o njihovoj funkciji, možemo ih svrstati u niz podgrupacija, a ovdje ćemo nabrojati samo neke od njih. Tako imamo programe za (***Napomena** – uz neke je programe oznaka free. koja znači da je taj program besplatan za korištenje):

a) unos i obradu teksta: OpenOffice Writer (free.), Notepad, MS Word, Word Pad...

b) za crtanje i obradu slika i fotografija: Artweaver (free.), Picasa (free.), Adobe Photoshop, OpenOffice Draw (free.), MS Paint, CorelDraw, ...

c) za korištenje Interneta: Mozilla Firefox (free.), Opera (free.), Google Chrome (free.), Internet Explorer, ...

d) za izradu prezentacija: MS Power Point, Prezi (free.), OpenOffice Impress (free.), Adobe Flash, ...

e) za reprodukciju multimedije: Winamp (free.), GOM player (free.), VLC player (free.), Widows Media Player, ...

f) za rad s proračunskim tablicama: OpenOffice Calc (free.), MS Excel, ...

g) za zabavu i igru

